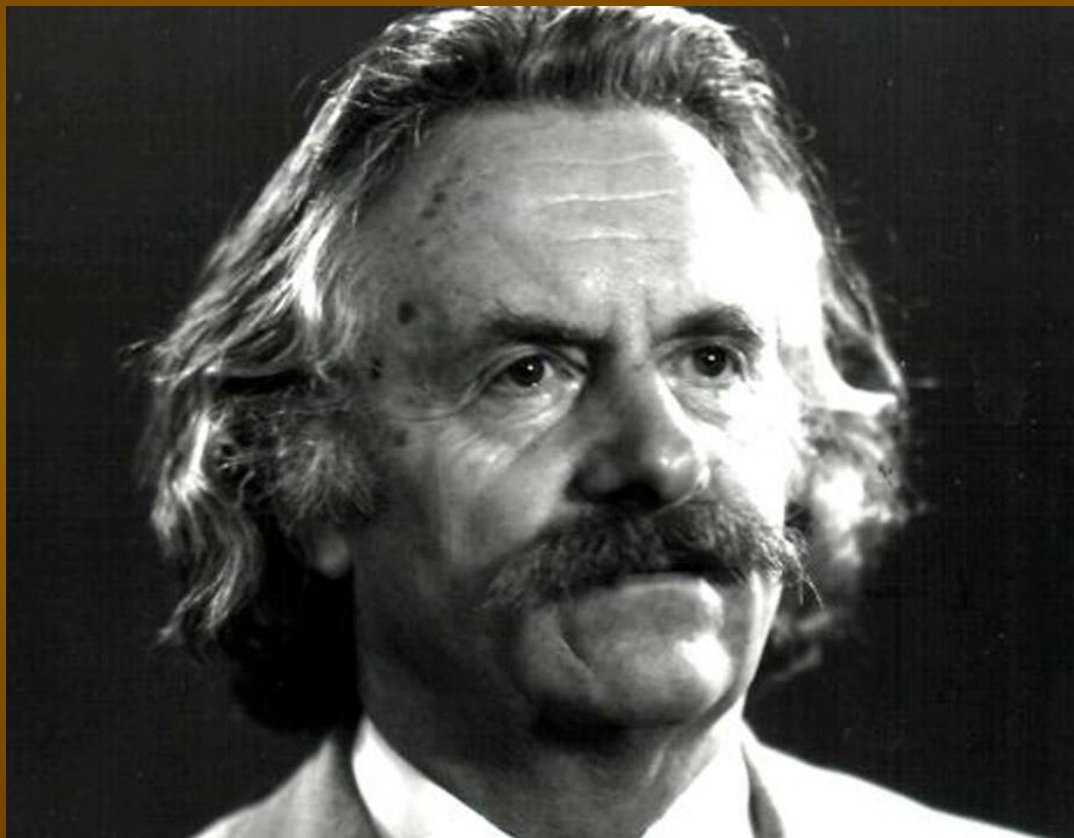
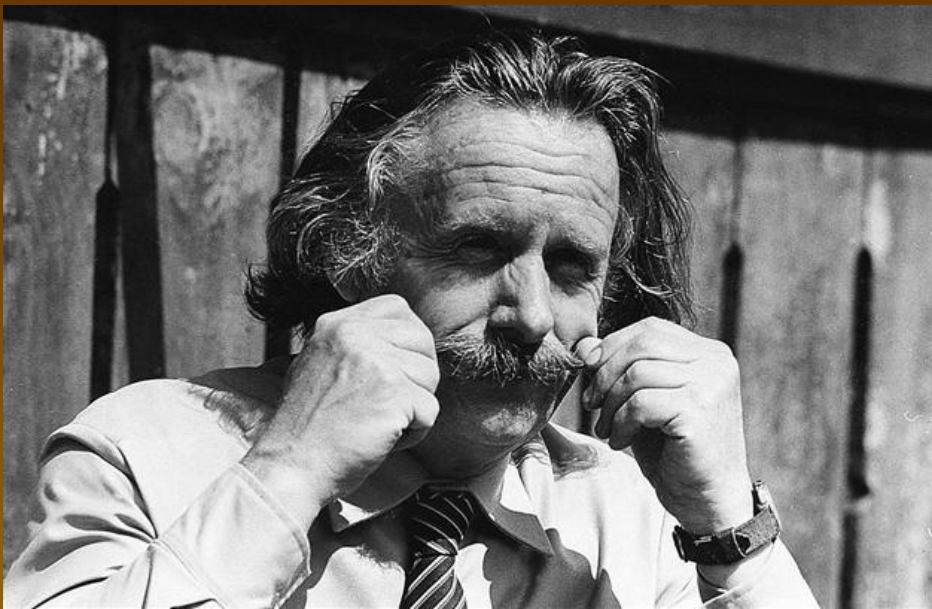

Чендей Іван Михайлович

Підготував
Мишак В.А.
учень 6-Б класу
УЗОШ № 12
I-III ст.

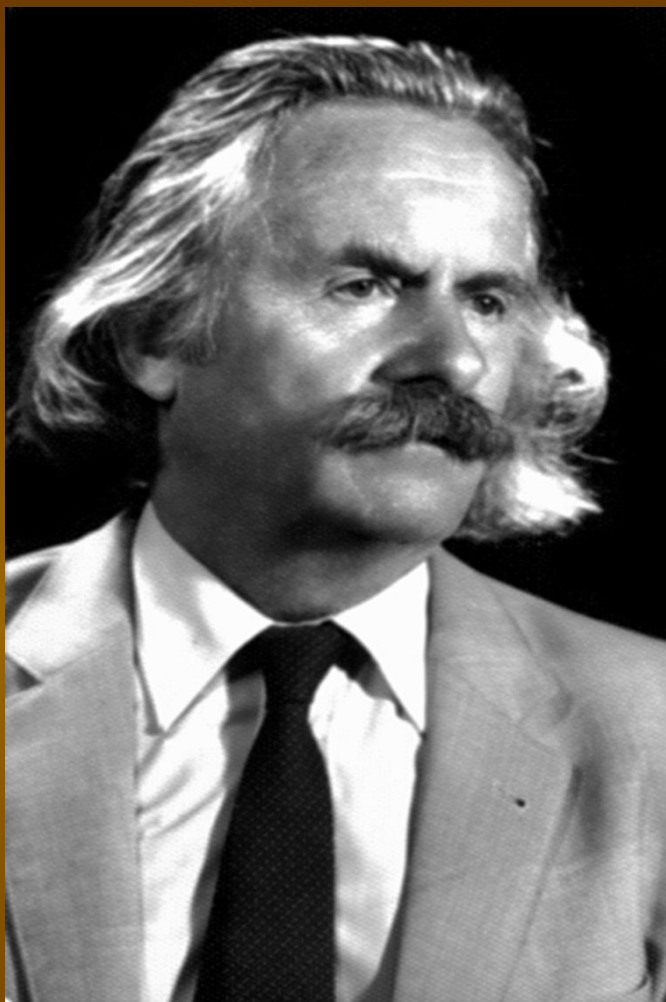

ЖИТТЄПИС

Молоді роки

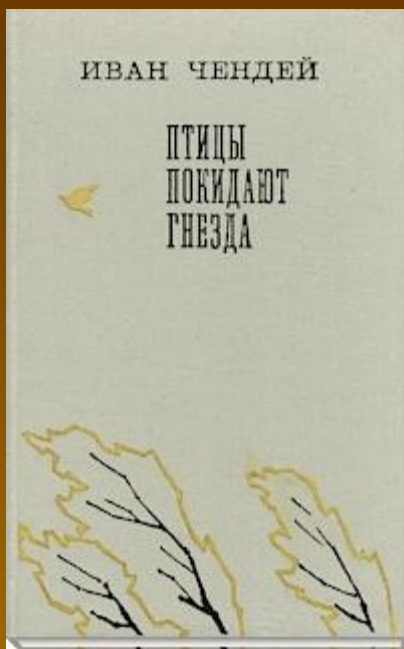
Народився Іван Чендей 20 травня 1922 р. в с.Дубове на Тячівщині в багатодітній селянській родині. Охочий до науки Іван після сільської школи здобуває освіту в російській гімназії у Хусті. Починав учитися майбутній письменник у гімназії за демократичної Чехословаччини, та в 1939 р. гортіївська Угорщина окупувала Закарпаття, і до матеріальної скрути додалися ідеологічні утиски. Та все ж у 1941 р. гімназисти видають літературний альманах «Будет день», де надруковано і літературні спроби Івана Чендея. А в листопаді 1944 р. молодий літератор стає учасником з'їзду народних комітетів, котрий проголосив возз'єднання Закарпаття з Радянською Україною.

Перші спроби у літературі

У березні 1945 р. він потрапляє на роботу в головну газету краю «Закарпатська правда». Одночасно навчається на філологічному факультеті Ужгородського державного університету. І робота, і навчання укріпили його в освоєнні української літературної мови, і то настільки, що згодом найавторитетніші словники ілюструватимуть уривки з його творів як літературну норму.

Уже перша книжка новел «Чайки летять на Схід» стала явищем у новій закарпатській прозі. В рамках соцреалізму помістилися і твори збірки «Вітер з полонин» (1958), повість «Терен» (1958). Те ж стосується збірки оповідань «Ватри не згасають» (1960). Та влада вимагала від письменників писати про сучасність. Про людину-творця майбутнього. Отут уже талант нерідко спотикався.

Нові спроби пера

Щоб не борсатись у власних сумнівах, Іван Чендей вирішує податися на вищі літературні курси при Літературному Інституті ім.Горького (1960-1962). Два роки, проведені у Москві, де літературне життя тоді нуртувало на повну силу, зарядили письменника новою енергією. Він береться за роман «Птахи полишають гнізда».

Вчився і писав, писав проте, що найбільше хвилювало, про верховинця, що майже впродовж дев'ятих років немилосердно тяжкої історії виборював свою волю. Він, у якоготільки неба над полониною не змогли відібрати, водночас приваблював і непокоїв молодого письменника — своєю прадавньою непогамовною жадобою землі, забобонною скупістю й підсвідомою недовірливістю, що їх прищепив віковичний визиск. Але передусім приваблював душевною чутістю, благородством, суворою гідністю, скромністю, працьовитістю, мудрістю й справедливістю, шанобливою повагою до природи...

Зрілий період у творчості

У кінці 60-х років виходять збірки "Терен цвіте" (1967), "Коли на ранок благословлялось" (1967), а далі – "Зелена Верховина" (1975), "Свалявські зустрічі" (1977), "Теплий дощ" (1979), "Казка білого інею" (1979), "Кринична вода" (1980) та ін. У 1989 р. Виходить роман "Скрип коліски". Іван Чендей писав кіносценарії, перекладав з угорської мови. І заселяв свої твори новими героями, а частіше — начеб обережно переводив їх із уже написаних у нові — і тих, привабливих своєю моральною чистотою, красою духовного світу, і тих, чю непогамовну зажерливість, скупість і моральну ницість хотів висвітлити правдою сучасності. Історія й сучасність нероз'ємно переплелися в творчості письменника.

«Тіні забутих предків» та І. Чендей

Сценарій фільму «Тіні забутих предків» написали Іван Чендей, відомий тоді як упорядник закарпатських казок, та Сергій Параджанов, режисер Київської кіностудії.

Параджанов жив у Чендеїв майже місяць. Вчив Марію Чендей робити голубці з виноградного листа. Спав у робочому кабінеті Івана Михайловича. Після вечері лягав на диван і до другої ночі розказував письменникові технології написання сценаріїв. Зачіпав теми, на які подружжя боялося говорити. У часи опали прізвища Івана Чендея у титрах не було.

Джерела

- <http://onlyart.org.ua/biographies-poets-and-writers/chendej-ivan-biografiya/>
- <http://www.kolyba.org.ua/unikalne-zakarpattja/pismenni-ki-zakarpattja/2948-ivan-chendej>
- <http://www.uatvory.ru/2015/01/chendej.html>
- <http://www.ukrlib.com.ua/bio/author.php?id=119>
- <http://literaturka.info/ua/chendei-ivan/>
- uk.wikipedia.org/wiki/Чендей

